

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงอธิบาย (explanatory study) ของการมีส่วนร่วมของพยาบาลในการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มที่ทำการศึกษาคือพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิคและเจ้าหน้าที่พยาบาลทุกคนที่ปฏิบัติงานกลุ่มงานการพยาบาลและฝ่ายส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดอุดรธานี 8 แห่ง คือ โรงพยาบาลลับแล โรงพยาบาลพิชัย โรงพยาบาลตรอน โรงพยาบาลทองแสนขัน โรงพยาบาลท่าปลา โรงพยาบาลน้ำปาด โรงพยาบาลฟากท่าและโรงพยาบาลบ้านโคก จำนวนทั้งหมด 230 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1. เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานกลุ่มงานการพยาบาลและฝ่ายส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดอุดรธานีอย่างน้อยหนึ่งปี
2. เป็นพยาบาลที่ปฏิบัติงานขณะที่เข้าเก็บข้อมูล ยกเว้นผู้ที่ลาศึกษาต่อหรือลาคลอด
3. ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 196 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองจากการศึกษาคำถาม เอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระยะเวลาที่มีประสบการณ์ทำงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลแห่งนี้ ระดับการศึกษา ประเภทพยาบาล ตำแหน่งงาน บทบาทหน้าที่ในโครงการ

พบส. การได้รับข่าวสารโครงการ พบส. การได้อ่านบทความหรือเอกสารเกี่ยวกับโครงการ พบส. การนิเทศงานโครงการ พบส. เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของพยาบาลในการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชน เป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 62 ข้อ ได้แก่ ด้านบริหาร ด้านบริการ ด้านวิชาการ และการสนับสนุนซึ่งกันและกันเกี่ยวกับทรัพยากรและวิชาการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชน เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหาหรือโครงสร้าง (content validity) ของแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางสาธารณสุข 5 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา ซึ่งเป็นพยาบาล 30 คนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ 2 แห่ง คือโรงพยาบาลคอยสะเก็ดและโรงพยาบาลหางดง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามอีก 30 ชุดไปทดลองซ้ำกับกลุ่มเดิมในเวลา 2 สัปดาห์ (test - retest method) เพราะข้อคำถามเป็นพฤติกรรมที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง (ศรีพรรณ กันทะวัง, 2539, หน้า 3) หาค่าความสัมพันธ์ของคะแนน (pearson correlation) ระหว่างคะแนนครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน 8 แห่ง ในจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษา

2. จัดแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาในที่ประชุมสามัญประจำเดือนสำหรับผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาและกำหนดนัดหมายวันเวลาที่แน่นอน เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาแก่หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมสุขภาพเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผู้ศึกษาคำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้พยาบาลทุกคนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนทั้ง 8 แห่งของจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมสุขภาพด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 196 คน

5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วนและความชัดเจนแล้วจัดเป็นหมวดหมู่ และเตรียมการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for Social Science for windows) ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป นำมาแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของพยาบาลในการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของพยาบาลในการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชนรายข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2.2 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วมของพยาบาลในการพัฒนาบริการสาธารณสุขดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

แล้ววิเคราะห์คะแนนการมีส่วนร่วมรายด้านและโดยรวมใช้การหาค่าความถี่ คำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จัดกลุ่มคะแนนการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

บริการสาธารณสุข โดยจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับคะแนนสูง (สูงกว่าค่าเฉลี่ย) และระดับคะแนนต่ำ (ต่ำกว่าและเท่ากับค่าเฉลี่ย)

ส่วนที่ 3 ทดสอบความแตกต่างระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริการสาธารณสุข ระหว่างตำแหน่งงาน ประเภทพยาบาล ระดับการศึกษา บทบาทและหน้าที่ในโครงการ พบส. การได้อ่านบทความหรือเอกสารเกี่ยวกับโครงการ พบส. การได้รับข่าวสารโครงการ พบส.และการนิเทศงานโครงการ พบส. ใช้การทดสอบไคสแควร์ (chi-square)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลปัญหา อุปสรรคและความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ